

Štrasburk, 2.prosince 2016

Veřejné
GrecoRC3(2016)10

Třetí hodnotící kolo

Čtvrtá průběžná zpráva o plnění doporučení České republiky

“Inkriminace (ETS 173 a 191, GPC 2)”

*** * ***

“Transparentnost financování politických stran”

Přijata Skupinou GRECO
na jejím 74. plenárním shromáždění
(Štrasburk, 28. listopadu - 2. prosince 2016)

I. Úvod

1. Třetí hodnotící zpráva České republiky byla přijata Skupinou GRECO na 50. plenárním shromáždění (28. března – 1. dubna 2011) a byla zveřejněna 29. dubna 2011 po autorizaci Českou republikou (Greco Eval III Rep (2010) 10E, Téma I a Téma II). V souladu s Jednacím řádem Skupiny GRECO zaslaly orgány České republiky Situační zprávu o opatřeních přijatých k implementaci 13 doporučení uložených Hodnotící zprávou. Skupina GRECO určila Itálii a Maďarsko, aby vybraly zpravodaje pro účely procesu sledování plnění doporučení.
2. Zpráva o plnění doporučení byla přijata na 59. plenárním shromáždění Skupiny GRECO (22. března 2013) a byla zveřejněna 4. dubna 2013 po autorizaci Českou republikou. V této zprávě Skupina GRECO uvedla, že s ohledem na 4 doporučení týkajících se Tématu I. – Inkriminace, bylo doporučení ii uspokojivě splněno, doporučení iii a iv byla částečně splněna a doporučení i splněno nebylo. V Tématu II – Transparentnost financování politických stran, nebylo splněno žádné z 9 doporučení. Tento fakt přispěl k závěru, že celková úroveň plnění doporučení byla “globálně neuspokojivá” v souladu s čl. 31, odst. 8.3. Jednacího řádu. Skupina GRECO proto aplikovala čl. 32, který se vztahuje na členy, u kterých se zjistí, že nejednají v souladu s doporučeními obsaženými v Hodnotící zprávě.
3. První průběžná zpráva o plnění doporučení byla přijata Skupinou GRECO na 62. plenárním shromáždění (6. prosince 2013) a byla zveřejněna 4. dubna 2014, po autorizaci Českou republikou. V této zprávě Skupina GRECO uvedla, že s ohledem na Téma I byla doporučení i, iii a iv splněna částečně a v Tématu II zůstala všechna doporučení i-ix nesplněná. Vzhledem k tomu, že celkové plnění doporučení bylo opět označeno za “globálně neuspokojivé” pověřila Skupina GRECO v souladu s čl. 32, odstavec 2, písmeno ii, svého Předsedu, aby zaslal dopis vedoucí delegace České republiky při Skupině GRECO, v němž ji upozornil na neplnění dotčených doporučení.
4. Druhá průběžná zpráva o plnění doporučení byla přijata Skupinou GRECO na 66. plenárním shromáždění (12. prosince 2014) a byla zveřejněna 5. února 2015, po autorizaci Českou republikou. V této zprávě Skupina GRECO uvedla, že Česká republika s ohledem na nesplněná doporučení k Tématu I a Tématu II nedosáhla žádného pokroku. Vzhledem k tomu bylo celkové plnění doporučení opět hodnoceno jako “globálně neuspokojivé”, Skupina GRECO opět pověřila v souladu s čl. 32, odstavec 2, písmeno i, svého Předsedu, aby zaslal dopis stálému zástupci České republiky při Radě Evropy a upozornil ho na nutnost přijmout rozhodné kroky s cílem dosáhnout co nejdříve hmatatelného pokroku. Skupina GRECO také požádala vedoucí delegace České republiky při Skupině GRECO, aby předložila zprávu o opatřeních přijatých k provedení nesplněných doporučení do 30. září 2015.
5. Ve Třetí průběžné zprávě o plnění doporučení přijaté Skupinou GRECO na 70. plenárním shromáždění (4. prosince 2015) a zveřejněné 12. února 2016, po autorizaci Českou republikou, Skupina GRECO konstatovala, že došlo k určitému pokroku zvláště v oblasti Tématu II, jelikož byl připraven návrh novely dotčené právní úpravy. Celkově však Skupina GRECO setrvala na svém názoru, že úroveň plnění doporučení byla stále “globálně neuspokojivá” a vyzvala české orgány, aby podaly další zprávu o plnění doporučení. České orgány předložily nové informace 30. září 2016.
6. Nyní projednávána Čtvrtá průběžná zpráva o plnění doporučení byla vypracována paní Mariou Laurou PAESANO (Itálie) a paní Norou BAUS (Maďarsko) ve spolupráci se sekretariátem Skupiny GRECO. Zpráva hodnotí další kroky učiněné českými orgány za účelem splnění dosud, od přijetí Třetí průběžné zprávy o plnění doporučení, nesplněných doporučení (t.j. doporučení i. a iv. Tématu I a doporučení i-ix Tématu II).

II. Analýza

Téma I: Inkriminace

Doporučení i.

7. *GRECO doporučilo vyjasnit, že úplatkářství všech kategorií zaměstnanců ve veřejném sektoru je postižitelné, bez ohledu na to, zda tito zaměstnanci jsou nebo nejsou schopni zásadně ovlivnit konečné rozhodnutí v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu.*
8. *GRECO připomíná, že toto doporučení je považováno za částečně splněné již od přijetí První průběžné zprávy o plnění doporučení. Orgány České republiky stále tvrdí, že definice úplatkářství v trestním zákoníku zahrnuje všechny druhy zaměstnanců ve veřejném sektoru. Jak již však bylo řečeno v předešlých průběžných zprávách, uplácet někoho “v souvislosti s obstaráváním věcí ve veřejném zájmu” aplikuje Nejvyšší soud ve vztahu k “osobě, co rozhoduje nebo spolurozhoduje ve věcech veřejného zájmu” nebo “osobě, která sice nemá rozhodovací pravomoc ale – například – připravuje podkladové informace pro rozhodnutí” nebo vykonává činnost, která může „zásadním způsobem ovlivnit konečné rozhodnutí“. Téměř identická interpretace byla použita v Metodickém návodu vydaném Nejvyšším státním zastupitelstvím v roce 2010. Přestože orgány České republiky poukazují na jedno soudní rozhodnutí, kdy byla přidělena konceptu “v souvislosti v obstarávání věcí ve veřejném zájmu” širší interpretace, Skupina GRECO došla k závěru, že toto nestaví na jisto, že všichni zaměstnanci ve veřejném sektoru, a především ti vykonávající pomocné práce, jejichž úkoly a činnost nemohou být považovány za “*podstatně/ zásadně ovlivňující konečné rozhodnutí*”, musí spadat pod ustanovení týkající se úplatkářství a nepřímého úplatkářství.*
9. *Orgány České republiky informovaly ve své poslední zprávě, že nedošlo k žádnému novému vývoji v této oblasti a že široká interpretace definice úplatkářství, jak je uvedena v předchozí zprávě, je dle jejich názoru postačující.*
10. *GRECO lituje absence pokroku v této oblasti a vyzývá orgány České republiky, aby plně implementovaly toto doporučení.*
11. *Skupina GRECO konstatuje, že doporučení i zůstává pouze částečně splněné.*

Doporučení iv.

12. *GRECO doporučilo jednoznačně upřesnit, jakým způsobem je v České republice trestně postižitelné úplatkářství zahraničních arbitrů a zahraničních porotců, a co nejdříve podepsat a ratifikovat Dodatkový protokol k Trestněprávní úmluvě o korupci (ETS 191).*
13. *GRECO připomíná, že toto doporučení bylo v předchozích hodnotících zprávách částečně splněno. Přestože první část doporučení byla splněna již v roce 2013, ohledně podpisu a ratifikace Dodatkového protokolu k Trestněprávní úmluvě o korupci trvá nedostatek pokroku.*
14. *Orgány České republiky nyní informují, že ratifikační proces přijetí Dodatkového protokolu je stále ve fázi přípravy.*

15. GRECO lituje absence jakéhokoli pokroku v souvislosti s druhou částí doporučení a toho, že Česká republika stále není smluvní stranou Dodatkového protokolu. Vyzývá proto české orgány k zajištění souladu s tímto doporučením.
16. GRECO konstatuje, že doporučení iv zůstává částečně splněné.

Téma II: Transparentnost financování politických stran

17. Je nutné připomenout, že ve Třetí *průběžné* hodnotící zprávě o plnění doporučení Skupina GRECO uvítala probíhající legislativní proces směřující k novelizaci zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích (ZSPS) a některých volebních zákonů.
18. Orgány České republiky nyní informují, že zákon, kterým se mění zákon o sdružování v politických stranách a politických hnutích (ZSPS, č. 424/1991 Sb.), byl přijat Parlamentem (sněmovní tisk č. 569) dne 24. srpna 2016 a byl vyhlášen jako zákon č. 302/2016 Sb. dne 21. září 2016. Zákon, kterým se mění zákon o volbách do Parlamentu České republiky (ZVP č. 247/1995 Sb.), zákon o volbách do zastupitelstev krajů (ZVZK, č.130/2000 Sb.), zákon o volbách do Evropského parlamentu (ZVEP, č. 62/2003 Sb.) a zákon o volbě prezidenta republiky (ZVPR, č. 275/2012 Sb.) byl přijat Parlamentem (sněmovní tisk č. 568) dne 6. září 2016 a byl vyhlášen jako zákon č. 322/2016 Sb.
19. Orgány České republiky zároveň upozorňují na to, že novely shora uvedených zákonů nabudou účinnosti dne 1. 1. 2017, s výjimkou níže uvedených ustanovení týkajících se ZSPS:
 - § 19b-19e ZSPS, který zavádí Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, nabyl účinnosti okamžikem vyhlášení ve Sbírce zákonů.
 - § 19c odst. 3 písm. f) ZSPS týkající se předpokladů pro výkon funkce předsedy Úřadu, který stanoví, že pro možnost být jmenován předsedou nesmí být osoba politicky činná po dobu předchozích 3 let, nabude účinnosti 1. 1. 2020
 - § 19e odst. 3 písm. f) ZSPS týkající se předpokladů pro výkon funkce člena Úřadu (které stanoví stejné omezení politické činnosti po dobu 2 let), nabude účinnosti 1. 1. 2019
 - nová ustanovení týkající se rozdělení státního příspěvku na fungování politických stran a jejich institutů nabudou účinnosti prvního dne následujícího po dni prvních voleb do Poslanecké sněmovny následujících po vyhlášení tohoto zákona ve Sbírce zákonů.

Doporučení i.

20. *GRECO doporučilo přijmout opatření, která by zajišťovala, že i dary od členů dané politické strany se přiměřeně odrazí ve finančních zprávách politických stran a hnutí.*
21. GRECO připomíná, že v době přijetí Třetí *průběžné* hodnotící zprávy bylo toto doporučení splněno částečně s ohledem na přednesené návrhy zákonů českými orgány, jež kromě jiného zakládaly omezení úhrnné výše darů, které ročně mohly darovat fyzické nebo právnické osoby politické straně nebo politickému hnutí, a omezení užití členských příspěvků, které by, pokud by toto bylo přijato, poskytly učitě záruky omezující riziko zneužití členských příspěvků k obcházení pravidel transparentnosti týkajících se darů. Další detaily týkající se návrhů zákonů byly poskytnuty již v předchozích hodnotících zprávách.
22. Orgány České republiky nyní uvádí, že novelizovaný zákon o sdružování v politických stranách a politických hnutích (ZSPS) v současnosti stanoví, že úhrnná výše darů jedné fyzické nebo právnické osoby, a to jak peněžitých, tak nepeněžitých, nesmí překročit hranici 3 000 000 Kč

(110 819 EUR) ročně¹. Stejně ustanovení stanoví, že členský příspěvek přesahující 50 000 Kč (1 847 EUR) má být pro účely výpočtu úhrnné roční výše darů považován za dar. V případě, kdy osoby uhradí členský příspěvek ve výši 49 999 Kč (tedy pod výše uvedenou hranici), mohou stále darovat politické straně 3 000 000 Kč (110 819 EUR), čímž skutečný maximální celkový příspěvek navýší na 3 049 999 Kč (112 666 EUR).

23. Navíc, ZSPS v novelizované verzi stanoví, že výroční finanční zpráva má obsahovat: (a) přehled o dárcích a jejich darech s uvedením výše peněžitého daru a obvyklé ceny nepeněžitého daru, včetně daru člena politické strany², (b) přehled poskytnutých ostatních bezúplatných plnění, jejichž obvyklá cena přesáhne 50 000 Kč /1 847 EUR³ a (c) přehled o členech strany, jejichž členský příspěvek přesáhne 50 000 Kč/1 847 EUR v jednom kalendářním roce⁴. Pokud strana přijme dar, ať už peněžitý nebo nepeněžitý, v rozporu s tímto zákonem, je povinna vrátit dar dárci nejpozději do 1. dubna následujícího roku. Pokud dar nemůže být vrácen, musí politická strana převést částku odpovídající hodnotě daru nebo jeho obvyklé ceně do státního rozpočtu.
24. GRECO bere poskytnuté informace na vědomí. Skupina GRECO vítá, že některé z, Českou republikou již dříve avizovaných, novel týkajících se splnění tohoto doporučení již byly přijaty, především pak vítá určení limitů soukromé podpory politických stran a politických hnutí, konkrétně limitů uplatňovaných na dary a členské příspěvky. Skupina GRECO také bere na vědomí, že výroční finanční zprávy budou obsahovat informace týkající se výše daru (včetně jiných bezúplatných plnění) s identifikací dárce. Výroční zpráva bude také obsahovat přehled členů politických stran, jejichž členské příspěvky překročily stanovenou hranici, přičemž ty prostředky, které překročí tuto hranici, jsou považovány za dar. Skupina GRECO uznává, že tato opatření řeší důvody některých obav, které stojí za formulací tohoto doporučení, zvláště pokud budou částky uhrazené jako členské od určité výše považovány za dary. Schválené novely tak významně omezují předchozí situace, kdy mohly být dary členů maskovány označením za členské příspěvky.
25. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení i bylo splněno uspokojivě.

Doporučení ii.

26. *GRECO doporučilo zavést přesná pravidla pro ocenění a vykazování nepeněžitých darů, včetně úvěrů (a to kdykoliv se jejich podmínky odlišují od podmínek obvyklých na trhu či jsou zrušeny) a dalšího zboží a služeb (jiných než práce dobrovolníků, kteří nejsou profesionály v daném oboru) poskytnutých za cenu nižší, než je cena obvyklá na trhu.*
27. GRECO upozorňuje, že ve fázi Třetí *průběžné* hodnotící zprávy bylo toto doporučení splněno částečně, a to až do přijetí novel (k ZSPS, ZVP, ZVZK, ZVEP a ZVPR).
28. Orgány České republiky informují, že ocenění bezúplatných plnění a jiných darů, dárci poskytovaných služeb a úvěrů by mělo být provedeno v souladu se Zákonem o oceňování majetku (č. 151/1997 Sb.)

¹ § 18 odst. 2 ZSPS. Mateřská a dceřinná společnost jsou pro účely tohoto zákona považovány za jednu právnickou osobu.

² § 19h odst.1 písm.g) ZSPS. Dárce má být identifikován jménem, příjmením a datem narození u fyzické osoby a obchodní firmou nebo názvem a IČ u právnické osoby.

³ § 19h odst.1 písm.h) ZSPS. Dárce má být identifikován jménem, příjmením a datem narození u fyzické osoby a obchodní firmou nebo názvem a IČ u právnické osoby.

⁴ § 19h odst.1 písm. j) a § 6 odst. 2 písm b) bod 9 ZSPS

1 odst 1 zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku: " Zákon upravuje způsoby oceňování věci, práv a jiných majetkových hodnot (dále jen "majetek") a služeb pro účely stanovené zvláštními předpisy."

§ 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb.: "Majetek a služba se oceňují obvyklou cenou, pokud tento zákon nestanoví jiný způsob oceňování. Obvyklou cenou se pro účely tohoto zákona rozumí cena, která by byla dosažena při prodejích stejného, popřípadě obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na cenu vliv, avšak do její výše se nepromítají vlivy mimořádných okolností trhu, osobních poměrů prodávajícího nebo kupujícího ani vliv zvláštní obliby. Mimořádnými okolnostmi trhu se rozumějí například stav tísně prodávajícího nebo kupujícího, důsledky přírodních či jiných kalamit. Osobními poměry se rozumějí zejména vztahy majetkové, rodinné nebo jiné osobní vztahy mezi prodávajícím a kupujícím. Zvláštní oblibou se rozumí zvláštní hodnota přikládaná majetku nebo službě vyplývající z osobního vztahu k nim. Obvyklá cena vyjadřuje hodnotu věci a určí se porovnáním."

29. Navíc české orgány upozorňují na oznamovací povinnost zahrnující nepeněžitě dary a jiná bezúplatná plnění⁵, uváděnou v souvislosti s doporučením i. Dále orgány oznamují, že výroční finanční zprávy politických stran mají v současnosti obsahovat přehled všech úvěrů a dalších závazků, včetně informací o jejich výši, podmínkách a lhůtách pro jejich splacení a identifikaci věřitele⁶.
30. GRECO vítá, že požadavky zákona o oceňování majetku jsou v současnosti aplikovány za účelem ocenění nepeněžitých darů. Dále také uvítalo přijetí relevantních novel volebních zákonů, především zahrnutí specifického ustanovení týkajícího se „úvěrů, půjček a dalších závazků“⁷ v ZSPS a ve volebních zákonech, stejně jako ustanovení týkajícího se zboží a služeb poskytovaných za zvýhodněné ceny⁸. Celkově byl s ohledem na toto doporučení učiněn významný pokrok.
31. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení ii bylo splněno uspokojivě.

Doporučení iii.

32. *GRECO doporučilo hledat způsoby, jak konsolidovat účetní knihy a účty politických stran a hnutí tak, aby zahrnovaly účty subjektů, které přímo či nepřímo souvisejí s danou politickou stranou nebo hnutím nebo jsou stranou či hnutím nějakým způsobem kontrolovány.*
33. GRECO připomíná, že ve Třetí *průběžné* hodnotící zprávě bylo toto doporučení označeno za částečně splněné, až do přijetí a nabytí účinnosti novel ZSPS. Skupina GRECO považovala za uspokojivý fakt, že novela k ZSPS přinese větší transparentnost v souvislosti s držením podílů politickými stranami a hnutími v obchodních společnostech (se zahrnutím informací o jakémkoli držení podílů a s tím souvisejícího příjmu do finančních zpráv, o politických institucích provázaných s politickou stranou nebo hnutím, stejně jako s online přístupností finančních dat prostřednictvím veřejného rejstříku právnických osob).
34. České orgány konstatují, že v obchodních aktivitách nemohou politické strany vystupovat vlastním jménem⁹. Nicméně mohou založit obchodní společnost nebo družstvo nebo v nich

⁵ § 19 odst.1 písm. g) a §19 odst. 1 písm.h) ZSPS

⁶ §19 odst. 1 písm.c) bod 2 ZSPS

⁷ §19 odst. 1 písm.c) bod 2 ZSPS

⁸ § 16c zákona o volbách do Parlamentu a související novely zákonů ze dne 6. září 2016

⁹ § 17 odst.2 ZSPS

vlastnit podíl, podnikají-li ve vymezených oblastech¹⁰. Na základě novel ZSPS budou účetní závěrky těchto entit podrobeny auditu v souladu se zákonem o auditorech¹¹, ve výročních finančních zprávách bude odkazováno na korporaci nebo družstvo, ve kterých strana podíl vlastní na rozsah takové finanční účasti¹².

35. Dále orgány České republiky tvrdí, že změny ZSPS umožňují stranám vytvořit "politický institut" - právnickou osobu, která provádí výzkumnou, publikační, vzdělávací a kulturní činnost ve vymezených oblastech¹³. "Politický institut" zpřístupní veřejnosti všechny výsledky své činnosti¹⁴. Orgány České republiky upřesnily, že státní příspěvek na činnost může být politickému institutu poskytnut pouze v případě, že byl zapsán se statutem veřejné prospěšnosti. Tento příspěvek však nemůže být použit k financování kampaní politických stran, ani kampaně nezávislých kandidátů¹⁵. Politická strana má nárok na státní příspěvek na podporu činnosti politického institutu pouze tehdy, pokud alespoň jeden z jejích členů byl v Poslanecké sněmovně zvolen nejméně dvakrát v posledních třech konaných volbách, včetně posledně konaných. Tento příspěvek lze použít pouze za účelem financování fungování politického institutu¹⁶. Výroční finanční zpráva strany musí obsahovat název a sídlo politického institutu a výdaje vynaložené na podporu jeho činnosti. Stejně tak musí obsahovat ostatní finanční údaje o subjektech propojených přímo či nepřímo s politickou stranou nebo hnutím (včetně jejich příjmů), které jsou přístupné prostřednictvím veřejného rejstříku právnických osob¹⁷. Politické instituty nemají samostatnou ohlašovací povinnost. Navíc stejná ustanovení o bankovních účtech platí jak pro politické instituty, tak i pro politické strany. Úřad má také pravomoc dohlížet nad financováním politických institutů dle §19f písm. a) ZSPS.
36. GRECO bere na vědomí pokrok představený jako výsledek shora uvedených novel ZSPS. Tyto novely zvyšují transparentnost účasti politických stran/hnutí v obchodních společnostech. Legislativa se konečně rozhodla zahrnout do výročních finančních zpráv přehled všech společností/družstev, ve kterých politické strany vlastní podíl a velikost tohoto podílu, výroční zprávy však neobsahují na rozdíl od návrhu novely údaje o velikosti skutečného příjmu generovaného v souvislosti s touto účastí. Skupina GRECO upozorňuje na to, že toto doporučení ponechává České republice diskreční pravomoc určit si způsob reflektování situace subjektů spojených s politickými stranami ve finančních zprávách těchto stran a že nevyužila možnosti plně konsolidovat údaje týkající se subjektů kontrolovaných politickými stranami na bankovních účtech těchto stran (včetně jejich příjmů, výdajů, majetku, pohledávek a závazků). V souvislosti s novelou, která byla právě přijata, však nevytváří množství informací o entitách, které mají být zahrnuty ve výroční zprávě politické strany (a současně mají být zpřístupněny veřejnosti) smysluplný obraz o skutečné finanční způsobilosti politických stran. Skupina GRECO nemůže považovat toto doporučení za splněné uspokojivě.

¹⁰ § 17 odst.3 ZSPS. Těmito činnostmi jsou: a) provozování vydavatelství, nakladatelství, tiskáren, rozhlasového nebo televizního vysílání, b) publikační a propagační činnost, c) pořádání kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí nebo d) výroba a prodej předmětů propagujících program a činnost příslušné strany a hnutí.

¹¹ Stejný auditor může být jmenován až na 5 po sobě jdoucích let.

¹² § 19h odst. 1 písm c) bod 1 ZSPS

¹³ § 17 odst. 4 ZSPS. Těmito činnostmi jsou: a) rozvoj demokracie, právního státu, pluralismu a ochrany základních lidských práv, b) rozvoj občanské společnosti a společenské soudržnosti, c) podpora aktivní účasti občanů na veřejném životě, d) zlepšení kvality politické kultury a veřejné diskuse, nebo e) přispívání k mezinárodnímu porozumění a spolupráci.

¹⁴ §17 odst. 5 ZSPS

¹⁵ § 17 odst. 7 ZSPS

¹⁶ §20 odst. 5 ZSPS

¹⁷ Podle zákona o veřejných rejstřících fyzických a právnických osob (č. 304/2013 Sb.) jsou účetní závěrky právnických osob publikovány ve veřejném rejstříku. Veřejný rejstřík obsahuje kromě jiného: výroční zprávy, řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky, nejsou-li součástí výroční zprávy, návrh rozdělení zisku nebo vypořádání ztráty a zprávu auditora o ověření účetní závěrky" (§66 písm.c))

37. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení iii zůstává částečně splněno.

Doporučení iv.

38. *GRECO doporučilo zajistit, aby se finanční zprávy politických stran a hnutí zveřejňovaly způsobem, který usnadní veřejnosti získat přístup k těmto zprávám.*

39. GRECO upozorňuje, že ve fázi Třetí *průběžné* hodnotící zprávy bylo toto doporučení do doby nabytí účinnosti připravovaných novel ZSPS označeno za částečně splněné. Skupina GRECO uvítala úmysl orgánů České republiky zpřístupnit výroční finanční zprávy politických stran a politických hnutí veřejnosti, prostřednictvím online přístupu.

40. Orgány České republiky informují, že na základě přijetí novel ZSPS, budou výroční finanční zprávy politických stran veřejné a přístupné jak v prostorách Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, tak na jeho internetových stránkách nejpozději do 7 dnů ode dne jejich doručení¹⁸. Politické strany mají povinnost předložit své výroční finanční zprávy za předchozí hospodářské období Úřadu nejpozději do 1. dubna¹⁹. Zprávy o volební kampani politických stran, hnutí a nezávislých kandidátů budou v souladu s novelami ZVP, ZVZK, ZVEP a ZVPR zveřejněny nejpozději do 90 dnů ode dne konání relevantních voleb²⁰.

41. Orgány České republiky také konstatují, že politické strany mohou používat pouze zdroje uložené na bankovních účtech vedených u poskytovatelů platebních služeb v České republice, kromě výdajů nepřesahujících 5 000 Kč/185 EUR (které mohou být použity v hotovosti)²¹. Politické strany mají "zvláštní účty" (a) pro státní příspěvek, příjmy z darů (včetně nepeněžních), (b) transakce související s odměnami zaměstnanců politických stran a politických institutů, (c) financování volebních kampaní dle volebních zákonů, (d) další zdroje (včetně členských příspěvků)²². Politické strany mají povinnost sdělit Úřadu počet bankovních účtů dle písmena (d), a na žádost Úřadu sdělit počet bankovních účtů vedených podle písmene (b)²³. Politické strany, politický institut nebo osoba požadující provedení transakce z nebo na zvláštní účet musí stanovit účel transakce v platebním příkazu²⁴. Zvláštní účty jsou zdarma veřejně přístupné v jakémkoli okamžiku²⁵. Strany a politický institut sdělí Úřadu internetovou adresu svých zvláštních účtů a Úřad tuto informaci uveřejní²⁶ v případě, že poskytovatel platebních služeb, u kterého jsou tyto zvláštní účty vedeny, není schopen zpřístupnit veřejnosti historii plateb na jednotlivém účtu za poslední 3 roky²⁷.

42. GRECO vítá přijetí novel ZSPS a volebních zákonů. Nová legislativa umožnila online zveřejňování výročních finančních zpráv politických stran a hnutí a zpráv týkajících se volebních kampaní. Toto je významný moment v postupu směřujícím k dosažení větší transparentnosti.

43. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení iv. bylo splněno uspokojivě.

¹⁸ § 19h odst. 6 ZSPS

¹⁹ §19h odst. 1 ZSPS

²⁰ Politické strany, hnutí a nezávislí kandidáti jsou také, vedle kompletních účetních knih týkajících se volební kampaně, povinni předkládat tyto zprávy Úřadu..

²¹ § 17a odst. 1 ZSPS

²² §17a odst. 2 ZSPS

²³ §17a odst. 4 ZSPS

²⁴ § 17b odst. 1 ZSPS

²⁵ § 17a odst. 3 ZSPS

²⁶ § 17b odst. 3 ZSPS

²⁷ § 17b odst. 2 ZSPS

Doporučení v.

44. GRECO doporučilo vyžadovat (i) mnohem detailnější zveřejňování výdajů na kampaň ve výročních finančních zprávách a (ii) mnohem častější podávání zpráv/výkazů a zveřejňování darů nad určitou hodnotu, které politické strany a hnutí obdržely v souvislosti s volebními kampaněmi.
45. GRECO připomíná, že ve Třetí průběžné hodnotící zprávě bylo toto doporučení označeno jako částečně splněné až do nabytí účinnosti relevantních novel. Návrh novely, týkající se výročních finančních zpráv politických stran, zahrnuje zdroje na volební kampaně (rozdělené dle typu voleb), povinnost založit zvláštní účet na volební kampaň, požadavek vést řádné účetnictví, zveřejňovat všechny dary a dárcy a zprávy o volební kampani.
46. V souvislosti s první částí doporučení orgány České republiky specifikovaly, že v závislosti na přijetí několika novel budou výroční finanční zprávy politických stran obsahovat kromě jiného také zdroje vztahující se k volebním kampaním²⁸, které budou rozděleny podle typu voleb, kterých se politická strana/hnutí účastnily v předchozím roce. Jakékoli hotovostní transakce budou reflektovány v účetní závěrce. Všechny strany, hnutí a nezávislí kandidáti jsou povinni vést účetní knihy (v souladu s platnou účetní legislativou) a záznamy o darech jakékoli povahy²⁹.
47. V souvislosti s druhou částí doporučení orgány České republiky upřesňují, že v návaznosti na přijetí novel ZVP, ZVZK, ZVEP a ZVPR musí být seznam dárců podporujících politické strany, koalice nebo nezávislého kandidáta zveřejněn nejpozději 3 dny přede dnem konání voleb. Souhrnné zprávy o volební kampani musí být zveřejněny nejpozději 90 dnů po konání voleb a musí obsahovat kromě jiného také seznam všech darů, včetně nepeněžitých darů, bezúplatných plnění s označením jejich obvyklé ceny, stejně jako přehled všech úvěrů a všech výdajů³⁰ souvisejících s volební kampaní spolu s prohlášením, k jakému účelu byly využity (pokud nějaké zboží nebo služby byly poskytnuty za cenu nižší, než je obvyklá cena, bude uvedena také cena obvyklá). Politická strana, koalice nebo nezávislý kandidát má povinnost nejpozději do 90 dnů ode dne konání voleb předložit účetní knihy Úřadu.
48. Orgány České republiky dále informují, že politické strany jsou povinny založit "zvláštní" ("transparentní") bankovní účet za účelem financování volební kampaně nejpozději 5 dní ode dne oznámení data konání voleb. Tento bankovní účet musí být využíván pouze za účelem provádění transakcí souvisejících s volebními kampaněmi. Do 60 dnů ode dne konání voleb musí být zdroje z transparentního účtu převedeny buďto na transparentní bankovní účet dané politické strany (v případě politických stran) nebo na podporu charity (v případě nezávislého kandidáta). V případě porušení povinnosti vyplývajících z volebních zákonů mohou být finance zmrazeny až na 180 dní po konání voleb a mohou být případně použity na placení pokut týkajících se tohoto porušení. Každý kandidát je odpovědný za zajištění, že jeho transparentní bankovní účet bude přístupný

²⁸ Volební kampaň je definována jako "podpora nebo podněcování ve prospěch nebo v neprospěch politické strany, koalice, jejich kandidátům nebo nezávislým kandidátům". Volební kampaň začíná dnem oznámení data konání voleb a končí dnem oznámení výsledků voleb. Média vlastněná místními orgány nebo společnostmi vlastněnými těmito orgány nemohou být užita na podporu volební kampaně. Všechny prostředky podpory a agitace musí obsahovat informace o osobě, která o ni požádala a osobě, která ji zpracovala.

²⁹ Financování volební kampaně zahrnuje všechny výdaje na volební kampaň.

³⁰ Celkové výdaje nepřesáhnou 90.000.000 Kč / 3 324 590 EUR v případě volební kampaně člena Poslanecké sněmovny, 2.000.000 Kč/ 73 879 EUR pro první kolo voleb do Senátu (2.500.000 Kč/92 349 EUR na obě kola voleb do Senátu), 7.000.000 Kč/ 258 579 EUR násobených počtem krajů, ve kterých politická strana nebo koalice kandidovala do (max.14) do krajského zastupitelstva a 40.000.000 Kč /1 477 595 EUR pro první kolo prezidentských voleb (50.000.000 Kč/1 846 994 EUR pro obě kola). Toto zahrnuje veškeré výdaje kandidujících politických stran, koalicí nebo nezávislých kandidátů, které jsou hrazeny nebo jsou plánovány k úhradě, stejně jako výdaje, které třetí strany uhradily nebo plánují uhradit ve formě daru nebo nepeněžitého daru jejich jménem.

prostřednictvím internetu a že internetová adresa tohoto účtu bude zveřejněna. Politické strany, koalice nebo nezávislí kandidáti jsou povinni sdělit tyto informace Úřadu.

49. V souvislosti s první částí doporučení, GRECO vítá skutečnost, že všechny výdaje související s volbami jsou rozdělovány dle druhu voleb a již nejsou zahrnuty jako souhrnná hodnota ve výroční finanční zprávě strany. Skupina GRECO si s uspokojením všimá zavedení detailního ustanovení vztahujícího se ke zprávám o volební kampani, spolu se stanovením nejzazšího data předložení těchto zpráv politickou stranou, politickou koalicí nebo nezávislým kandidátem (pro nezávislého kandidáta se specifickým datem v závislosti na charitativní organizaci). Došlo tedy k nepopíratelnému pokroku v této části doporučení, která je tímto považována za splněnou.
50. V souvislosti s druhou částí doporučení GRECO vítá zavedení požadavku na okamžité založení zvláštních transparentních účtů pro financování volební kampaně. Přijatá legislativa zavádí pro propracovanější a častější reportování a objasňování mechanismus: přístupu k transparentnímu bankovnímu účtu založenému speciálně za účelem financování volební kampaně, zveřejnění informací o všech darech, včetně nepeněžitých, a dárcích 3 dny přede dnem konání voleb a zveřejnění zpráv o volební kampani 90 dnů po konání voleb. V souvislosti s výše uvedeným je tato část také považována za splněnou.
51. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení v. bylo splněno uspokojivě.

Doporučení vi.

52. *GRECO doporučilo zajistit, aby kandidáti vedoucí vlastní volební kampaň, nezávislou na kampani politické strany/hnutí, podléhali, a to do nejvyšší možné míry, normám, jež jsou srovnatelné s těmi, které platí pro politické strany/hnutí;*
53. GRECO připomíná, že ve fázi Třetí průběžné hodnotící zprávy bylo toto doporučení považováno za částečně splněné. Skupina GRECO uvítala úmysl revidovat nejrůznější volební zákony s cílem zajistit pro nezávislé kandidáty transparentní standardy srovnatelné s těmi, které jsou uplatňovány na politické strany a hnutí.
54. Orgány České republiky poukazují na to, že přijaté novely zavádějí definici “registrované třetí osoby”- fyzické nebo právnické osoby, která se účastní volební kampaně jménem jedné z kandidujících entit, ne nutně s jejich souhlasem³¹. “Registrovaná třetí osoba” se musí registrovat u Úřadu³² a respektovat povinnosti, které jsou uloženy kandidujícím entitám. Je proto požadováno vést záznamy o veškerých výdajích, včetně těch uplatněných na hlasování, reklamu v masmédiích a na dalších místech (např. billboardech). Registrovaná třetí osoba musí zveřejnit informace na svém webu do 10 dnů od konání voleb a zpřístupnit je po dobu 3 měsíců, data musí být dále uchována třetí stranou po dobu 5 let.
55. Registrovaná třetí osoba nesmí utratit více než 1 800 000 Kč/ 66 491 EUR na kampaň vedenou za účelem podpory oficiálního politického kandidáta. Musí také založit zvláštní bankovní účet za účelem možnosti provádění činností v rámci volební kampaně. Finanční informace obsahující

³¹ Tyto entity se nemohou stát třetí registrovanou osobou: stát, obce a kraje, dobrovolné organizace obcí a krajů, státem/obcí/krajem vlastněné společnosti ve kterých tyto entity ovládají více jak 10% podíl, určité typy nevládních organizací, politické instituty, fondy, další právnické osoby, stanoví-li tak zákon, právnické osoby se sídlem mimo Českou republiku, fyzické osoby bez občanství EU, fyzické a právnické osoby, které na vlastní odpovědnost vytvářejí obsah, publikují a distribuují tištěná media nebo řídí rádio nebo televizní vysílání.

³² Registračními podmínkami jsou jméno, adresa nebo sídlo a IČ. Úřad nemá diskreční pravomoc v oblasti vyhodnocení žádostí o registraci. Úřad zveřejní seznam registrovaných třetích osob na svých internetových stránkách. Registrovaná třetí osoba může zahájit činnost související s kampaní až poté, co její jméno, resp. název zveřejní Úřad.

bankovní účet musí být zveřejněny dle podmínek platných pro oficiální kandidáty. Nezávislý kandidát musí zveřejnit informace o své internetové stránce, na které charitativní organizace jím podporované ze zdrojů, které zbyly z volební kampaně, zveřejní informace o svých transparentních bankovních účtech, a to nejpozději 15 dní po konání voleb.

56. Navíc orgány České republiky upozorňují na několik novel ZVP, ZVZK, ZVEP a ZVPR a s tím související povinnosti uložené nezávislým kandidátům, které jsou z velké části identické s těmi, které jsou platné pro politické strany/hnutí. Zprvu, volební kandidáti musí založit „zvláštní“ („transparentní“) bankovní účet do 5 dní ode dne oznámení dne konání voleb a tento bankovní účet musí být používán pouze k provádění transakcí souvisejících s volební kampaní. Zadruhé, kandidáti musí vést účetní knihy v souladu s odpovídající právní úpravou a záznamy o darech jakékoli povahy. Za třetí, kandidáti musí zveřejnit seznam všech dárců nejpozději 3 dny před datem konání voleb. Za čtvrté, kandidáti zajistí internetový přístup k jejich transparentním bankovním účtům a informují veřejnost a Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí o přesné internetové adrese těchto bankovních účtů. V neposlední řadě musí být zveřejněna zpráva o volební kampani, na kterou jsou kladeny stejné nároky jako na zprávy politických stran a volebních kandidátů, a to nejpozději 90 dní po dni konání voleb.
57. GRECO vítá přijetí relevantních novel, na základě kterých jsou na nezávislé kandidáty uplatňovány transparentní standardy srovnatelné s těmi, které jsou uplatňovány na politické strany a hnutí: registrace u Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, požadavek na vedení záznamů o všech výdajích, zveřejnění záznamů o darech, povinnost založit transparentní bankovní účet a zpřístupnit jej, zveřejnění zprávy o volební kampani. Na základě výše uvedeného byl proveden významný celkový pokrok v souladu s tímto doporučením.
58. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení vi. bylo splněno uspokojivě.

Doporučení vii.

59. *GRECO doporučilo zavést další opatření k posílení nezávislosti auditorů, kteří mají ověřovat a potvrzovat účty politických stran a hnutí*
60. GRECO připomíná, že ve fázi Třetí průběžné hodnotící zprávy bylo toto doporučení označeno za částečně splněné. Skupina GRECO uznala, že v kontextu místních podmínek – Ústavní soud konstatoval, že je zákaz platící pro auditora při provádění auditu jeho/její politické strany v rozporu s nezávislostí politických stran – je rotace auditorů dostatečným prostředkem, který zajistí posílení důvěryhodnosti auditorské činnosti.
61. Orgány České republiky nyní informují, že byly přijaty relevantní novely ZSPS³³. Závěrečné účty strany a účetní závěrky společnosti nebo družstva, ve kterém náleží podíl straně, musí být v souladu se zákonem o auditorech ověřeny auditorem jmenovaným poradním orgánem strany na dobu nepřesahující 5 let.
62. GRECO vítá přijetí relevantních novel ZSPS, které zavádí povinnou rotaci - na 5 letém základě - pro auditory zapojené do ověřování účtů politických stran. Je jasné, že Česká republika tímto provedla dostatečné zohlednění účelů tohoto doporučení. Samozřejmě však mohou být tyto kroky v budoucnu dále rozvíjeny. Jak bylo zdůrazněno v Hodnotící zprávě a připomenuto v předchozí zprávě o hodnocení plnění doporučení, veřejná důvěra v auditorskou činnost v rámci financování politických stran je v současnosti v České republice na nízké úrovni: orgány musí mít toto na

³³ § 17 odst. 9 a § 17 odst. 10 ZSPS

paměti a předpokládat přijetí dalších opatření za účelem snížení rizika politické podjatosti, například tím, že u větších stran bude požadováno jmenování druhého auditora.

63. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení vii. bylo splněno uspokojivě.

Doporučení viii.

64. *GRECO doporučilo v souladu s článkem 14 doporučení Rec(2003)4 o obecných pravidlech proti korupci při financování politických stran a volebních kampaní (i) zajistit zavedení nezávislého mechanismu pro monitorování financování politických stran/hnutí a volebních kampaní (včetně kampaní vedených přímo kandidáty); (ii) zajistit, aby měl tento mechanismus mandát, pravomoc, ale i přiměřené zdroje pro účinnou a proaktivní kontrolu financování politických stran/hnutí a volebních kampaní, vyšetřování údajných porušení pravidel o financování politických stran/hnutí a, je-li to vhodné, i pro ukládání sankcí a (iii) zavést jasný postup pro předkládání (a následné) prověřování stížností podaných občany a médii s ohledem na financování politických stran/hnutí a volebních kampaní*
65. GRECO připomíná, že ve fázi Třetí průběžné hodnotící zprávy bylo toto doporučení označeno za částečně splněné až do přijetí relevantních novel, zřízení Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí a alokace potřebných zdrojů pro jeho orgány za účelem zajištění účinného a proaktivního výkonu jeho pravomocí. Skupina GRECO zdůrazňuje, že vytvoření Úřadu představuje významný úspěch.
66. Orgány České republiky nyní informují, že v návaznosti na přijetí novel, bude vytvořen Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí jako centrální správní orgán (účetní jednotka), se svým vlastním rozpočtem. Úřad je nezávislou institucí a jeho činnost je upravena zákonem. Úřad se skládá z předsedy, 4 členů a zaměstnanců Úřadu. Odměna předsedy a 4 členů Úřadu je regulována stejným ustanovením, které se aplikuje na předsedu a místopředsedy každého výboru Poslanecké sněmovny³⁴. Předseda je jmenován prezidentem republiky na funkční období 6 let s možností jednoho opakovaného jmenování, ze dvou kandidátů navržených po jednom Poslaneckou sněmovnou a Senátem³⁵. Prezident může předsedu odvolat v případě, pokud nespĺňuje zákonem stanovené požadavky³⁶. Pro předsedu jsou stanovena specifická kritéria způsobilosti³⁷ a neslučitelnosti³⁸ jeho funkce, včetně nemožnosti mít záznam v rejstříku trestů stejně jako je tomu u úřední osoby. Čtyři členové Úřadu jsou jmenováni prezidentem republiky na 6leté funkční období s možností znovujmenování, a to z kandidátů zvolených Senátem z nominací učiněných prezidentem Nejvyššího kontrolního úřadu, Poslaneckou sněmovnou a jednotlivými senátory³⁹. Kandidáti musí splnit stejné požadavky jako kandidáti na pozici předsedy, kromě těch souvisejících s jeho předchozí činností v politických stranách a politických orgánech - která je v případě členů Úřadu zakázána v předchozích 2 letech.

³⁴ Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu

³⁵ § 19d odst. 2 ZSPS

³⁶ §19c odst. 3 ZSPS

³⁷ Způsobilostní požadavky na jmenování předsedou: znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti, které zaručují předpoklad, že osoba bude řádně plnit své povinnosti, české státní občanství, způsobilost k právnímu jednání, bezúhonnost, splnění požadavků platících pro úřední osoby, vysokoškolské vzdělání získané studiem v magisterském studijním programu. Také po dobu 3 předchozích let před jeho/jejím jmenováním kandidát nesmí: být členem politické strany, členem Parlamentu, členem Evropského parlamentu, členem krajského zastupitelstva

³⁸ Neslučitelnost: předseda nesmí být současně prezidentem republiky, členem vlády, prezidentem, viceprezidentem nebo členem Nejvyššího kontrolního úřadu, členem Rady centrální banky, členem Parlamentu, členem Evropského parlamentu, soudcem, státním zástupcem a nebo jinou úřední osobou, státním úředníkem nebo členem jakékoli politické strany nebo hnutí. Předseda nesmí provádět žádnou výdělečnou činnost, s výjimkou správy vlastního majetku, vědecké, umělecké nebo pedagogické činnosti, pokud tato činnost neovlivňuje veřejnou důvěru, nezávislost a nestrannost Úřadu.

³⁹ Jeden člen je volen z kandidátů nominovaných prezidentem Nejvyššího kontrolního úřadu, dva členové jsou voleni z kandidátů nominovaných Poslaneckou sněmovnou a jeden člen je volen z kandidátů nominovaných jednotlivými senátory.

67. Kompetence Úřadu zahrnují: (a) dozor, monitoring a ověřování hospodaření politických stran/hnutí, (b) zveřejňování výročních finančních zpráv stran, s tím spojených nálezů a zajištění metodologických postupů, (c) sankcionování porušení ZSPS, (d) poskytování informací Ministerstvu financí souvisejících s předkládáním výročních finančních zpráv politických stran, (e) zveřejňování jeho vlastních výročních zpráv o činnosti, (f) plnění dalších úkolů uložených zákonem. Úřad jedná z moci úřední nebo na základě podnětu a má přístup k relevantním informacím ze státního registru osob a cizinců. Novela bankovního zákona mu umožňuje získat informace chráněné bankovním tajemstvím⁴⁰. Politické strany mají povinnost poskytovat Úřadu součinnost. Navíc vzhledem k novelám ZVP, ZVZK, ZVEP a ZVPR, dohlíží Úřad na financování volebních kampaní a uděluje sankce za porušení těchto zákonů. Internetová stránka Úřadu obsahuje informace obsažené na internetových stránkách politických stran, koalicí a nezávislých kandidátů, jejich transparentní bankovní účty a zprávy o financování volebních kampaních.
68. GRECO vítá přijetí novel upravujících vytvoření Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí. § 19b-19e ZSPS v závislosti na vytvoření Úřadu vstupují v účinnost dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů. Zároveň Skupina GRECO poznamenává, že § 19e odst. 3 písm. f), týkající se způsobilostních požadavků na člena Úřadu, požadujících nečinnost v rámci politických stran po dobu předchozích 2 let, vstoupí v účinnosti až 1. ledna 2019. § 19c odst. 3 písm. f) ZSPS, týkající se způsobilostních požadavků na výkon funkce předsedy Úřadu, požadující politickou nečinnost po dobu předchozích 3 let nabude účinnosti až od 1. ledna 2020. Skupina GRECO je znepokojená touto situací, která musí být posuzována společně s dalšími faktory, jakými jsou například nedostatek jasného požadavku organizovat výběrová řízení a fakt, že ačkoli je mandát předsedy a členů Úřadu dostatečně dlouhý, zůstává obnovitelný. Navíc informace poskytnuté českými orgány v této fázi neumožňují konstatovat, že Úřad má dostatečné zdroje, včetně zaměstnanců a právních nástrojů, aby mohl zajišťovat proaktivně a účinně výkon svých úkolů. V neposlední řadě bylo poznamenáno v předchozí zprávě o plnění doporučení, že Úřad obdržel mandát pro hloubkový finanční monitoring politických stran a volebních kampaní.
69. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení viii. zůstává částečně splněno.

Doporučení ix.

70. *Skupina GRECO doporučilo (i) zavést vhodné (pružné) sankce za veškerá porušení zákona o politických stranách a hnutích, vedle stávajících sankcí a (ii) zajistit možnost uložit sankce za porušování zákona č. 424/1991 Sb., o politických stranách a hnutích kandidátům uvedeným na kandidátní listině.*
71. GRECO připomíná, že ve fázi Třetí *průběžné* hodnotící zprávy bylo toto doporučení označeno za částečně splněné. Skupina GRECO uznává, že novely ZSPS a volebních zákonů poskytují flexibilní správní sankce aplikovatelné na politické strany/hnutí a volební kandidáty.
72. Orgány České republiky nyní sdělují, že byly přijaty relevantní novely ZSPS. Sankce jsou aplikovatelné na politické strany, politické instituty, fyzické osoby podnikající, fyzické osoby a právnické osoby. Politická strana je povinna zaplatit pokutu až do výše 200 000 Kč (7 380 EUR) za porušení povinnosti jakou je například užívání zakázaných příjmů (porušení § 17 odst. 8 ZSPS), nezaložení odděleného bankovního účtu (porušení § 17a ZSPS) nebo "zvláštního" ("transparentního") bankovního účtu (porušení § 17b ZSPS), nepředložení výroční finanční zprávy včas (porušení § 19h odst. 1 ZSPS), nesdělení internetové adresy webové stránky bankovního účtu Úřadu (porušení § 17b ZSPS), nesdělení informací požadovaných Úřadem pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (porušení § 17a odst. 4 ZSPS),

⁴⁰ § 38 odst.3 písm.f) zákona o bankách (č. 21/1992 Sb.)

navrácení daru až po požadované lhůtě (porušení § 18 odst. 3 ZSPS)⁴¹. Neprovedení opravy vad, které jsou nalezeny Úřadem ve stanovené lhůtě v souladu s § 19h odst. 5 ZSPS je sankcionováno vyšší pokutou- až do výše 2 000 000 Kč (73 808 EUR)⁴². Porušení povinnosti vrátit dar, včetně nepeněžitýho daru a porušení povinnosti převést takový dar nebo hodnoty odpovídající jeho obvyklé ceně do státního rozpočtu (porušení § 18 odst. 3 ZSPS) odpovídá pokutě, která se rovná dvojnásobku hodnoty daru nebo propadnutí věci⁴³. Politické instituty jsou odpovědné do výše pokuty 200 000 Kč (7 380 EUR) za porušení pravidel užívání prostředků ze státních příspěvků v souladu s § 17 odst. 7 ZSPS, nepředložení informací požadovaných Úřadem (porušení § 17a odst. 4 ZSPS) nebo neposkytnutí internetové adresy webové stránky bankovního účtu Úřadu (porušení § 17b ZSPS)⁴⁴. Pro právnické osoby a fyzické osoby podnikající, které neuvedou v rámci transakce z nebo na “zvláštní” (“transparentní”) bankovní účet účel platby byla zavedena pokuta až do výše 2 000 000 Kč (73 808 EUR)⁴⁵.

73. Orgány České republiky také konstatují, že novely ZVP, ZVZK, ZVEP a ZVPR zavádějí sankce pro účastníky voleb, jako například nezávislé kandidáty, politické strany nebo jejich koalice, stejně jako pro právnické osoby a fyzické osoby včetně fyzických osob podnikajících. Přestupky spáchané kandidáty jsou předmětem rozdílných správních pokut. Například porušení právních ustanovení upravujících uvádění jmen kandidátů a názvů politických stran na užitých prostředcích volební kampaně a porušení ustanovení týkajících se zprávy o volební kampani je sankcionováno pokutou ve výši od 10 000 Kč (369 EUR) do 100 000 Kč (3 690 EUR)⁴⁶. Nezveřejnění informací o dárci, neuvedení požadovaných informací na transparentním bankovním účtu nebo neoznámení informací o nepeněžitých darech jsou trestány pokutou ve výši 20 000 Kč (738 EUR) až 300 000 Kč (11 072 EUR)⁴⁷. Porušení ustanovení týkajících se “transparentního” bankovního účtu nebo nevedení účetních knih tak, jak je to požadováno zákonem, je trestáno pokutou ve výši 30 000 Kč (1 107 EUR) až 500 000 Kč (18 455 EUR)⁴⁸. Překročení limitů výdajů na volební kampaně je sankcionováno pokutou ve výši 10 000 Kč (369 EUR) až do výše 150% hodnoty prostředků určených na volební kampaň, které překročily zákonný limit⁴⁹. Sankce stanovené pro politické strany a jejich koalice jsou z velké části totožné. Fyzické osoby, právnické osoby a fyzické osoby podnikající jsou odpovědné do výše pokuty pohybující se mezi 10 000 Kč (369 EUR) a 100 000 Kč (3690 EUR) za správní delikty, jako například umožnění, aby média vlastněná místními úřady byla použita za účelem volební kampaně nebo nezajištění, aby materiály využívané v rámci kampaně ve prospěch nebo proti politické straně, koalici nebo kandidátovi obsahovaly údaje o osobě, která je objednala/zpracovala⁵⁰. Navíc stejné sankce jsou v souvislosti s přijatou novelou aplikovány také na osoby účastnící se na volební kampani bez registrace jako registrovaná třetí osoba⁵¹.

74. Orgány České republiky dále podotýkají, že Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí jedná jako správní úřad pro rozhodování a sankcionování shora uvedených porušení povinností, s ojedinělými výjimkami⁵². V rámci rozhodování o sankci zohledňuje Úřad

⁴¹ § 19j odst.2 a 3 ZSPS

⁴² § 19j odst. 2 a 3 ZSPS

⁴³ § 19j odst. 2 a 3 ZSPS

⁴⁴ § 19k odst. 1 a 2 ZSPS

⁴⁵ § 19j odst. 1 ZSPS

⁴⁶ § 16g odst. 1 a § 16g odst. 2 ZVP

⁴⁷ § 16g odst. 2 písm. h, i, k ZVP

⁴⁸ § 16g odst.2 písm.b - g ZVP

⁴⁹ § 16g odst. 2 písm. j) ZVP

⁵⁰ § 16g odst.1 písm. a) a b) a § 16h odst.1 písm. a) a b) ZVP

⁵¹ § 16g odst. 1 písm. d) a § 16h odst.1 písm. d) ZVP

⁵² Některá porušení, jako např. porušení povinnosti uložené volebními zákony nezveřejňovat výsledky veřejných průzkumů týkajících se voleb 3 dny před datem konání voleb, budou spadat pod jurisdikci regionálních/krajských orgánů dle místa bydliště osoby předkládající podnět.

okolnosti každého případu, jako například závažnost správního deliktu, způsob jeho provedení, jeho následky včetně dopadů mající vliv na budoucí existenci politické strany/hnutí. promlčení nastává po třech měsících nebo dvou letech, v závislosti na případě⁵³, plynoucích od okamžiku, kdy se Úřad o věci dozvěděl nebo do 3 let od doby, kdy byl skutek spáchán. Proti rozhodnutí Úřadu lze podat odvolání k soudu.

75. GRECO uznává, že novely ZSPS a volebních zákonů zavádí širokou škálu flexibilních správních sankcí aplikovatelných na případy porušení ze strany politických stran/hnutí, stejně jako na porušení související s volební kampaní. V porovnání se situací popsanou v Hodnotící zprávě (odstavce 43-46) jde o velký pokrok, který poskytl Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí množství sankcí, které mohou být flexibilně uplatňovány tak, jak bylo zamýšleno v tomto doporučení.
76. Skupina GRECO konstatuje, že doporučení ix. bylo splněno uspokojivě.

III. ZÁVĚRY

77. **Skupina GRECO došla k závěru, že Česká republika v současnosti splnila devět ze třinácti doporučení obsažených v Hodnotící zprávě Třetího kola a že byl tímto dosažen Českou republikou značný pokrok.**
78. V Tématu I - Inkriminace zůstávají doporučení i a iv částečně splněna a v Tématu II – Transparentnost financování politických stran jsou doporučení i, ii, iv, v-vii a ix nyní splněna uspokojivě a doporučení iii a viii zůstávají splněna částečně.
79. Co se týká inkriminací je Skupina GRECO znepokojena nedostatkem jakéhokoli vývoje. Orgány České republiky jsou znovu vyzývány k zaměření se na dvě zbývající oblasti, jmenovitě na potřebu vyjasnit, že všichni zaměstnanci ve veřejném sektoru, a především ti, co vykovávají pomocné práce, spadají pod definici úplatkářství a nepřímého úplatkářství dle ustanovení trestního zákoníku a na zahájení procesu podpisu a ratifikace Dodatkového protokolu k Trestněprávní úmluvě o korupci (ETS 191).
80. Co se týká transparentnosti financování politických stran je Skupina GRECO potěšena, že byl po dlouhém procesu s významnou prodlevou přijat balíček novel zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích a několika dalších volebních zákonů. Toto představuje významný úspěch, který směřuje k větší transparentnosti v oblasti financování politických stran v České republice. Byl učiněn významný pokrok v oblasti učinění bankovních účtů politických stran více informativními a transparentními na základě různých druhů příjmů, výdajů, úvěrů atd. Byly přijaty prostředky k zajištění jednoduššího přístupu veřejnosti k výročním finančním zprávám stran/hnutí pomocí včasného online zveřejnění. Podobné prostředky jsou aplikovány na financování volebních kampaní. Vytvoření Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí je dalším významným pozitivním krokem, který bude muset být znovu zhodnocen v okamžiku plné funkčnosti tohoto Úřadu, a to v oblasti jeho skutečné nezávislosti a efektivnosti, která z velké části závisí na jeho zdrojích a prostředcích, které jsou mu dostupné a také na jeho pravomoci ukládat sankce.
81. S ohledem na výše uvedené, Skupina GRECO shrnuje, že současná úroveň plnění doporučení již není "globálně neuspokojivá" ve smyslu čl. 31 odst. 8.3 Jednacího řádu. Skupina GRECO se proto rozhodla již neaplikovat čl. 32 upravující situaci, kdy člen neplní doporučení obsažená v Hodnotící zprávě.

⁵³ ZVP, ZVZK, ZVEP a ZVPR- 3 měsíce, ZSPS- 2 roky

82. Podle pravidla č. 31 odst. 8.2 Jednacího řádu, vyzývá Skupina GRECO vedoucí delegace České republiky, aby předložila do 30. září 2017 zprávu o plnění zbývajících doporučení (doporučení i a iv z Tématu I a doporučení iii a viii z Tématu II.)
83. A konečně, Skupina GRECO vyzývá orgány České republiky, aby co nejdříve autorizovaly zveřejnění této zprávy, přeložily ji do národního jazyka a tento překlad zveřejnily.